

Ügyszám: NAIH-2264-6/2014/J
Ügyintéző: dr. Bíró János

Hiv. szám: BM/8330/22/2014.

Dr. Magyariné Dr. Nagy Edit részére
szabályozási és koordinációs helyettes államtitkár

Belügyminisztérium

rita.liszkai@bm.gov.hu
szkhat@bm.gov.hu

Tisztelt Helyettes Államtitkár Asszony!

A hivatkozott számon véleményezésre megküldött törvénytervezethez és szabályozási koncepcióhoz a következő észrevételeket teszem:

1. A személyazonosítást elősegítő informatikai eszköz üzemeltetésével összefüggő módosításokról szóló törvény tervezete (mozgókép modul)

- Konceptcionálisan elfogadható az, hogy a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat a rendelkezésére álló speciális szakértelem és eszközök felhasználásával részt vegyen személykörözési feladatok ellátásában, jóllehet a személykörözés nem nemzetbiztonsági jellegű tevékenység. A megküldött normaszöveg-tervezet szabályozástechnikai szempontból megfelel Hatóságunk korábbi javaslatának, amennyiben mind az Nbtv., mind a Kör.tv. módosítását előirányozza.
- A személykörözéshez kapcsolódó adatkezelés törvényi szabályozása az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 5. § (3) bekezdésével összhangban az adatfajták taxatív felsorolásával szabályozza a körözési tevékenység során kezelt adatokat. A tervek szerint az NBSZ a személykörözési tevékenysége során nem csak a körözési nyilvántartásból átvett, közérdekből nyilvános személyes adatokat fogja felhasználni, hanem a körözött személy arcképének felhasználásával létre fog hozni egy újfajta adatot, az érintett biometrikus azonosítóját. Ezért szükségesnek tartom, hogy a Kör.tv. nevesítse az arckép felhasználásával létrehozott biometrikus azonosítót azok között az adatok között, amelyeket az NBSZ a körözéshez kapcsolódóan kezelni fog. A javasolt módosítás azért is fontos, hogy egyértelművé tegye: azon egyéb adatkezelők – például magánnyomozók, társasházak stb. -, amelyek a rájuk vonatkozó szektorális törvényben adatfajta – esetünkben arckép vagy mozgókép –

megjelölésével kaptak felhatalmazást a személyes adat kezelésére, kifejezett törvényi felhatalmazás hiányában nem végezhetnek biometrikus adatkezelést.

- Az 1. § személyazonosítást elősegítő informatikai rendszer üzemeltetőjeként utal az NBSZ-re. Ez azért nem megfelelő, mert az NBSZ Nbtv.-ben meghatározott feladatai között nem szerepel az informatikai rendszer-üzemeltetés:

* az NBSZ az Nbtv. 8. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott szolgáltatásokat nem üzemeltetőként, hanem adatkezelőként végzi.

* Az Nbtv. 8. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltak sem azonosíthatók informatikai rendszer-üzemeltetéssel.

Ezért javaslom az Nbtv. 8. § h) pontjára vonatkozó kiegészítésben egyértelművé tenni, hogy az NBSZ körözésben való közreműködése a titkos információgyűjtéshez kapcsolódó szolgáltató tevékenységének része:

„h) az e törvény 54. § (1) bekezdés h) pontjában meghatározott tevékenysége során a körözési nyilvántartási rendszerről és a személyek, dolgok felkutatásáról és azonosításáról szóló 2013. évi LXXXVIII. törvényben meghatározottak szerint közreműködik a körözési eljárásban”.

Előbbi javaslatunk kapcsán ismét utalok az elvi alapvetésünkre: Hatóságunk elfogadhatónak tartja azt, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatok konkrét feladataikhoz kapcsolódóan – ide értve a akár a személykörözést is -, térben és időben korlátozottan biometrikus adatkezelést végezzenek. Az azonban nem lenne összeegyeztethető a személyes adatok védelméhez való jog érvényesülésével, ha az NBSZ esetleg más adatkezelők képi megfigyelő rendszereire rákapcsolódva nagy földrajzi területre kiterjedő, folyamatosan működő, szűrő-kutató jellegű biometrikus megfigyelési infrastruktúrát hozna létre Magyarországon.

2. A KEKKH állóképes modulra vonatkozó koncepciója

A levelükben vázolt koncepció öt olyan felhasználási területet villant fel, amelyek esetében a KEKKH lehetőséget lát az arckép segítségével történő biometrikus azonosítás bevezetésére (1. a személyazonosság ellenőrzése okmánykiállításakor, 2. bűnüldözési, bűnmegelőzési és rendészeti felhasználás, 3. személyazonosság ellenőrzése kiemelt jelentőségű objektumokban, 4. ellenőrzés repülőtereken, pályaudvarokon 5. rendezvények kapcsán történő ellenőrzés)

E felhasználási lehetőségekről előzetesen csak annyi mondható, hogy némelyik valószínűleg megvalósítható lenne alkotmányos keretek között (például a bűnüldözési célú alkalmazás), míg mások (például a tömeg biometrikus ellenőrzése a rendezvényeken) a rendelkezésre álló információk alapján elfogadhatatlannak tűnnek. A megalapozott véleményalkotáshoz azonban tudni kellene, hogy tulajdonképpen mit ért a KEKKH az egyes alkalmazási lehetőségek alatt, továbbá miként tervezi kialakítani az adatkezelés rendszerét.

A biometrikus személyazonosság ellenőrzés bevezetése nem pusztán műszaki-informatikai kérdés, hanem minden alkalmazási területen hosszú távú kihatásokkal járó, az információs alapjogok érvényesülését erősen befolyásoló járó döntés, ezért javaslom, hogy a

véleményezendő koncepció egészüljön ki jogi megvalósíthatósági elemzéssel, amely a felsorolt öt felhasználási területre nézve:

- vázolja fel az adatkezelés rendszerét,
- jelölje meg az adatkezelés célját,
- mutassa be, hogy a tervezett adatkezelés alkalmas a cél elérésére,
- térjen ki arra, hogy az adatkezelési cél elérhető lenne-e biometrikus adatkezelés nélkül, illetve kevésbé jogkorlátozó módon, továbbá arra, hogy
- a tervezett adatkezelés nem jár-e az érintettek magánéletének tiszteletben tartásához és személyes adataik védelméhez fűződő jog aránytalan sérelmével.

Korábbi levelemben utaltam a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás hatálya alá tartozó személyek biometrikus adatait tartalmazó referencia adatbázis létrehozásának adatvédelmi kockázataira. Ezek megismétlését mellőzve javaslom megvizsgálni a teljes népességre kiterjedő központi biometrikus referencia nyilvántartás létrehozásának alternatíváit:

- Például az objektum-beléptetésnél elégséges lenne az adott objektumba belépésre jogosultak biometrikus azonosítóit kezelni és csak az adott objektumra vonatkozó beléptetési nyilvántartást létrehozni.
- Továbbmenve, minden tervezett alkalmazási területen meg kellene vizsgálni, hogy a központi (adott szerve, adott szervezetre, vagy akár a teljes népességre vonatkozó) referencia adatbázis létrehozása helyett decentralizáltan, az érintett birtokában lévő eszközön (elektronikus igazolványon) is elhelyezhetőek lennének-e a személyazonosság ellenőrzéséhez szükséges biometrikus referencia adatok (mint a biometrikus útlevelel esetében).
- Ha az okmányigazgatási eljárásokban szükséges a személyazonosság biometrikus ellenőrzése, úgy kérdéses, hogy szükséges-e ehhez a teljes népességre kiterjedő, készletező jellegű biometrikus referencia adatbázist létrehozni. Egyszerűbbnek tűnik, ha az okmányeljárás során generálnák az ellenőrzéshez szükséges biometrikus azonosítót, melyet az ellenőrzés elvégzését követően a célhoz kötött adatkezelés követelményének megfelelően törölnének.

Ha a javasolt megvalósíthatósági elemzés eredménye az lesz, hogy valamelyik biometrikus alkalmazási területen felmerülő szabályozási igény elkerülhetetlenül szükségessé teszi a teljes népességre kiterjedő központi biometrikus referencia adatbázis létrehozását, úgy megfelelő jogi szabályozási garanciákra lesz szükség a személyes adatok védelmére nézve hátrányos hatások csökkentéséhez. Előzetes, nem szükségképp teljes és nem végleges véleményünk szerint:

- a központi referencia adatbázist vezető szerv legyen független az adatok gyűjtését és felhasználását végző szervezetektől és közvetlenül ne legyen érdekelt az adatkezelési tevékenységükben;

- a biometrikus azonosítót kezelő központi referencia nyilvántartó legyen elválasztva a természetes személyazonosító adatokat, illetve szakazonosítókat kezelő alapnyilvántartásoktól;

- a referencia nyilvántartó az adatforrásokkal és az adatfelhasználókkal közvetve, illetve ellenőrizhető módon, például az összerendelési nyilvántartás útján kommunikálhasson;

- az Infotv. 7. § (4) bekezdésében foglaltakra tekintettel technikai megoldással korlátozni szükséges, hogy azok az állami adatkezelők, amelyek biometrikus azonosító kezelésére felhatalmazást kapnak, a biometrikus azonosító segítségével összekapcsolhassák a személyes adatot tartalmazó nyilvántartásaikat:

* A konkrét adatkezelési célból rögzített biometrikus azonosítót, valamint a központi nyilvántartásból származó referenciaazonosítót csak a konkrét célhoz kötötten, a legszükségesebb ideig kezeljék, és amint lehet, töröljék.

* Megvizsgálandó egy olyan adatkezelési módszer bevezetésének lehetősége, amelyben az egyes adatkezelők nem magát a biometrikus azonosítót használnák, hanem abból szervspecifikus, egyirányú leképezést megvalósító eljárással képzett kódot, amely nem lenne alkalmas más adatkezelésekkel való összekapcsolásra.

Az adatkezelések biometrikus azonosítón alapuló összekapcsolásának korlátozására vonatkozó javaslatunk elsősorban a rendészeti és a hatósági jellegű adatfelhasználásra vonatkozik és nem vonja kétségbe, hogy törvény alkotmányos keretek között megengedheti az adatkezelőknek az adatkezelések összekapcsolását. Továbbá a nemzetbiztonsági célú adatkezelések esetén más szabályozási modell is elképzelhető.

Budapest, 2014. december „ 4 „

Üdvözlettel:

dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár

